

KÖTÜ ÖLÜ

ERKUT DERAL

✕ @ f / otukennesriyat

YAYIN NU: 2276

EDEBÎ ESERLER: 1156

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-896-4

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: Okuyan Us Yayınları, 2006
Ötüken Neşriyat'ta **1. BASIM**

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Oğuzhan Murat Öztürk

Düzeltili: Ezgi Akyıldız

Kapak Tasarımı: Mahmut Doğan

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Kapak Baskısı: CB Matbaacılık

Baskı: Ötüken Neşriyat AŞ

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50
Sertifika Nu: 49269

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Erkut Deral: 1967 yılında İstanbul'da doğdu. Eyüpsultan'a yerleşmiş bir Balkan göçmeni ailesindendir. 1986'da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nde öğrenci iken Ferhan Şensoy'un Ortaoyuncular Tiyatrosu'nun amatör kolu Nöbetçi Tiyatro'da oyunculuğa, ardından da İstanbul Devlet Operası Gençlik Korosu'nda müzik çalışmalarına başladı. Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Opera Ana Sanat Dalı'nda ikinci öğrencilik dönemini yaşarken tiyatro ve opera temsillerinde profesyonel olarak sahneye çıktı. 1989'dan 1995'e kadar farklı aktüalite ve ekonomi dergilerinde gazetecilik yaptı. 1993 yılında başladığı Felsefe öğretmenliğini aktif olarak 2023'e kadar sürdüren Erkut Deral sırasıyla, 1998 *yılında Bozkırda Bin Yıl: Karakeçililer* adlı halkbilim incelemesini, 2004'te *Kötü Ölü*, 2005'te de *Gece Gelini* adlı romanlarını yayımladı. Erkut Deral İstanbul'da yaşamaya devam ediyor.

BİRİNCİ BÖLÜM

“Bütün dünyanın başkenti burası mı?”

Ogier Ghiselin de Busbecq
Flaman Diplomat / 1550

“Şimdi evrensel zaferden emin olarak festivaller festivalini kutluyoruz. Dostumuz Zerdüşt geliyor, konukların en yücesi! Şimdi gülüyor dünya; acımasız perde açılıyor önümüzde ve ışıkla karanlığın düğünü başlıyor.”
Friedrich Nietzsche, İyinin ve Kötünün Ötesinde

1. Hiçbir şey! Hiçbir şey!

18 Şubat 1997 Salı gecesı, İstanbul’a deli yağmur yağıyordu. Soğuk kış gecesını daha da soğutmuştu bu yağmur; caddeleri boşaltmıştı. Ancak, İstanbul şehri çılgınlara yurt, çılgınlıklara mekândır; bilinir bu ve yağmur vız gelir çılgınlıklara. O gecenin yağmuru da vız geliyordu. Karaköy Bankalar Caddesi’nde Ileana, yağmurdan ve terden sırlıslıkla, kazmasını betona sallıyordu. Üzerinde hiç de mevsime uymayan frapan giysisi, uzun tırnaklarında bordo ojeleri, yüzünde yağmurdan ve terden akmış aşırı makyajıyla bu kadın, gecenin bu saatinde, bu yağmurun altında, İstanbul’un bu caddesinde kaldırım kazıyordu.

Kadın önce iki şarapçı tarafından görüldü. Karşı kaldırımında şarapçılar, ceplerinde köpeköldüren şarapları ve kafalarında dumanlarıyla, yapılan bu işlere bir anlam veremediklerinden bir süre öyle kaldılar. İri damlalar ve koyu gölgeler arasından kadına baktılar. Aralarında bu kadının böyle ne yaptığını konuştular.

“Kafadan yüzbaşı bu!” dediler.

“Sıyırmış, kurudan çekmiş,” dediler.

Biri ona seslendi. Diğerı güldü. Çok eğlendiler. Herifler donlarına kadar ıslanmışlardı ancak üşüdüklerini bilmiyorlardı. Bir süre o manyak karıyı izlediler. Sonra karı döndü, onlara baktı. Sağdaki bu bakışın anlamını çözdü, soldaki

içinse yaşamında değişen bir şey yoktu. O eğleniyordu. Sonra, sağdaki çekti kolundan arkadaşını, “Yürü!” dedi. Soldaki, hiçbir şey anlamamıştı, karşı koydu.

“N’oluyo be? Bıraksana lan, amına koduğum!”

Sağdaki “Yürü,” dedi yine, “bırak, siktir et! Yürü işte!”

“N’oluyoruz lan!”

Yürüdüler.

Yürüdüler ama soldaki niyeti bozmuştu. Bir süre geri dönüp baktı. Arkadaşını dürttü. Heyecanlıydı. Ona kalırsa bu karı muhakkak istiyordu. Arkadaşının hızlı hızlı yürümesine, geride kalanla ilgilenmemesine şaşırırdı. “Çekme lan!” dedi; durdu. Kazmalı Ileana, şarapçı bayları unutmuş, işine gücüne bakıyordu. Kadını gözüne kestiren, kendisini çekiştireni korkaklıkla suçladı. Geri dönmek istedi. Öbürü yine engel oldu.

“Karının gözleri görmedin mi lan?” dedi, kaçıp kurtulmak niyetinde olan.

Öteki diretiyordu. “Ne varmış amına koyim gözlerinde? Ne varmış?”

Arkadaşı sustu. Niye sustu?

“Niye sustun lan? Ne varmış karının gözlerinde? Ne varmış? Hiçbi’ şey yok! Hiçbi’ şey yok! Ben onun yanına gidiyorum! Sen gelme, ipne! İpnesin zaten sen!”

Çok olmuştu artık bu! Eşcinsellikle suçlanan, diğerine bir tane çaktı. “Yürü lan işte!” dedi, “Yürü lan!” Çekti kolundan arkadaşını.

“Ne vuruyosun lan?” dedi öbürü; “Piskopat! Ne artistlik yapıyosun? Haplandın mı sen lan? Hapı nerden buldun lan? Bana niye vermedin orospu çocuğu?”

Bu kavganın seslerini bastırdı yağmur; daha da azdı. Rüzgâr daha da coştı.

Silecekleri yağmura yetişemeyen bir araba uzunlarını yakmış geliyordu. Araba önce şarapçıların yanından geçti; foş etti, onları bir güzel ıslattı. Sonra kadının yanından geç-

ti, onu da ıslattı. Şoför, ya yağmurdan ya çok düşüncelerle meşgul olduğundan ya da düpedüz sarhoştur da ondan, ne ıslattığı kafadarları görmüştü ne de kadını; bastı gitti. Ama polis, kadını gördü. Ekip otosu Ileana'nın beş metre ötesinde durdu. Kadın oralı bile olmadı. Zaten onun işi vardı. Şu anda polislerle ilgilenecek durumda değildi. Polislerden biri, arabadan inerken kapüşonunu başına çekti, "Hop!" dedi kadına. "Bayan, hayrola?"

Bu polisten korkmaz, tepki vermez, çalışkan bayan da kimdi böyle? Böyle fırtınalı bir kış gecesinde Beyoğlu cadelerinden birini ne diye kazıyordu?

"Kolay gelsin, hayırlı işler, hanımefendi," dedi öteki; "iyi yere dükkân açtık" diye düşündü.

"Kazı izniniz var mı sizin bayan?" dedi üçüncüsü; güldü. Bu bir komiser yardımcısıydı ve olup biten bu işler ona komik gelmişti.

Ileana ise temposunu daha da artırmış, sarsıla sarsıla kazıyordu; kalın betonu delme konusunda net bir başarı gösteremese de, şimdi, bir miktar ilerlemiş sayılırdı. Polisler etrafını sardılar. Ancak inip kalkan koca kazmadan da kendilerini korumaya çalışıyorlardı. Çünkü bu kadıncağızın Türk polisi geldi diye çalışma düzenini bozmaya hiç niyeti yok gibiydi. Kadın bir ara, işini bölmeden, başını kaldırıp çevresini sarmış olanlara baktı. Dişlerinin arasından bir şeyler homurdandı. Belli ki kendi lisanınca küfretti.

"Ooo," dedi komiser yardımcısı, "bayan yabancıymış!"

"Rus bu herhalde amirim," diye bir fikir beyan etti yanındaki. "Nataşa bu, Nataşa..."

Kadının alıp verdiği soluklar, insandan çıkana benzemez tınılarla rüzgârın ışılgına, yağmurun şakırtısına karışıyordu ve amansız işine eşlik ediyordu kadının. Genç komiser yardımcısı eğlenmeye zamanları olmadığını, böyle bir gecede arabanın dışında vakit geçirmenin herhalde düpedüz salaklık olacağını düşündüğünden "Alın şunu," dedi.

Kadını aldılar. Biraz zor oldu ama aldılar. Direndi miren-di, sonunda teslim oldu. Kadını arabanın içine tıkan asayiş ekibi, gece yarısı sarhoşlarını tanırdı; kapkaççıları, gaspçı-ları, fahişeleri ve kavgacıları da. Yani, sıradan kişilerin sı-radan olaylarıyla karşılaşmaya alışkındılar. Ancak bu kadın sıradan mıydı? Bu kazı sıradan mıydı? Polis otosu hareket etti.

Yağmur ve rüzgâr delirmişti; gece kararmıştı.

Gece kararmıştı ve Koca Sayat, karanlıklar içinde yürü-yordu. İki yanı da yüksek duvarlı bir cadde boyunca yürü-yordu. Yanında korkularından başka kimsesi yoktu. Babası bile yoktu. Nerede olduğunu bilmiyordu Sayat, ama neler olacağını biliyordu. Şimdi yine o sesi duyacaktı. O ses yine onu avlayacaktı.

“Söyle bakalım Sayat, sen büyüyünce ne olacaksın?”

İşte duydu Sayat sesi. “Sana ne!” diye haykırdı boşluğa. “Sana ne! Sana ne!”

“Ayıp!” dedi ona ses; **“Çok ayıp! Çok ayıp Sayat!”**

Sonra Sayat karanlıkta koşmaya başladı. Koştı, koştı, koştı... Nereye koştuğunu bilmeden ama... Kaçıyordu, o kadar.

“Ayıp!” dedi yine ses; **“Çok ayıp Sayat! Büyüklerden kaçmak çok ayıp!”**

Yazıktı Sayat’a. Koskoca bedenini taşıyamadı, yıkıldı. Soluk soluğaydı. Ölmek üzereydi. Yattığı yerde, onu karar-tan gölgeye belendi sonra.

“Sana büyüyünce ne olacağını sormuştum, Sayat!”

Sayat döndü ve sesin yüzünü seçmeye çalıştı yine. Göz-leri yine ona ihanet ediyorlardı.

“Yüzümü görmeye çalışma,” dedi gölge Sayat’a; **“Göre-mezsın, çünkü olgunlaşmadın. Olgunlaşmayacaksın da! Hem soruma da cevap vermedin. Söyle bakalım, büyüyünce ne olacaksın sen?”**

“Alay etme! Ne istiyorsun benden?” Ağlıyordu zavallı-cık.

“Ne mi istiyorum? Peki, sen benden ne istiyorsun, Sayat?”

“Ben senden ne isteyeceğim! Benimle uğraşan sensin. Durmadan peşimde gezen sensin. Nereye gitsem geliyor-sun. Hiç rahat bırakmıyorsun beni. Ben senden ne isteye-ceğim!”

“Sayat... Sayat... O kadar aptalsın ki! Daha benden ne istediğini bile bilmiyorsun. Hem bak soruma da cevap ver-medin hâlâ. Söyle bakalım Sayat, büyüyünce ne olacaksın?”

“Neden bu oyunu oynuyorsun benimle? Güzel bir oyun değil ki bu.”

“Ama ben seviyorum. Şimdi soruma cevap ver!”

Bitkindi Sayat; kurtulmak istiyordu. Konuşmaya bile dermanı yoktu. Yarı duyulmaz bir sesle “Pilot,” diye geve-ledi.

Gürledi Kara Gölge: **“Olamazsın!”**

İşte oyun yine başlamıştı.

“Doktor.”

“Olamazsın!”

“Mühendis.”

“Olamazsın!”

“Neden olamıyorum?”

“Çünkü sen delisin! Deliler pilot olamazlar! Doktor da olamazlar, mühendis de olamazlar! Çünkü deliler okuya-mazlar. Okusalar da anlayamazlar. Delilere okumak yasak-tır; anlamak da... Şimdi söyle bakalım Sayat, büyüyünce ne olacaksın sen?”

“Hiçbir şey! Hiçbir şey!”

“İşte şimdi doğru söyledin Sayat. Sen büyüyünce, ‘hiçbir şey’ olacaksın!”

“Çocuğun narin vücudu masumdur, ama istekleri masum değildir. Küçük bir çocuğun kıskançlığını incelemek fırsatı buldum. Çocuk henüz konuşamıyordu. Sapsarı kesilmiş, haince bir bakışla meme emen kardeşine bakıyordu. Bu gerçeği kim bilmiyor ki? Anneler ve sütanneler çocuklardaki bu kusuru bilmem hangi yöntemle tedavi ettiklerini ileri sürüyorlar. Zayıf, aç ve yaşaması bu besin kaynağına bağlı bir başka çocuğun bolca akan süttten yararlanmasına katlanamayan bir çocuğa masumdur denilebilir mi?”

Aziz Augustinus, İtirafkar, I. Kitap, VII. Bölüm: Çocuklar Günahkârdır

2. Küçük beyaz çekirgeler gibiydi kar tanecikleri

İstanbul’da yaşayanlar, 19 Şubat Çarşamba gününe uyandı-
ğında kentin kirli bir beyaza boyanmış olduğunu gördüler.
“Bu yağmurun kara çevireceği belliydi,” dediler. Öğrenciler
bir yandan sayın valinin Nişantaşı’ndaki konağında uyan-
masını ve pencereden kara kışa bakıp, “okulları tatil etsin-
ler” emrini vermesini bekliyor, bir yandan da isteksizce
önlüklerini giyiyor, kravatlarını bağlıyorlardı. Şaşılacak şey,
vali bey bir türlü uyanmıyor ve gerekli komutu vermiyordu.
Nihayet 08.30 itibariyle tatil olsun direktifi geldi. Okullar
tatil oldu. Bu emir radyolardan dinlendi. O saate dek okula
ulaşmış olanlarla serviste gidenler küfretti. Evden çıkmamışlar şükretti. Kar kendini koyverdi. Gazeteler bayilere ve
çalışanlar iş yerlerine geç de olsa ulaştılar. İlk çaylar dem-
lendi. Şimdi, uygar dünyanın en az gazete okunan memle-
ketlerinden Türkiye’de, bazı Türkler gazete okuyorlardı.

Gazete okuyanlardan biri de Mehmet Suveren'di o sabah. Bir sahaftı Mehmet Suveren, hem de bir yazar. Akademiklere inat renkli-Türkçe tarihçilik yapardı; okurlarına kalırsa bal damlatırdı kaleminden. Yeni kitabını, *Balkan Kırklarında Geçti Çocukluğum*'u yeni bitirmişti. Ana kucağından Osmanlı'ya devşirme olsun diye koparılan, Yeniçeri Ocağı'na, oradan Enderun'a¹ yazılan, derken bir gün Osmanlı'ya sadrazam olan akıllı Sırp çocuklarının tarihini yazmıştı bu defa. Ancak bu kitabı çıkarmak için acele etmiyordu. Önce sağlamasını yapmak istiyordu yazdıklarının. İçin için pişmesini ve her satırın içine sinmesini istiyordu. Ama yayıncısı rahat durmamıştı. Bir an önce dizgiye girmesi gerektiğini söylüyor, ısrarla yeni kitabın bitmiş halini istiyordu. Mehmet de, istemeye istemeye bugün için söz vermişti ama böyle giderse, bu iş bugün olacak iş değildi. Bu kışta kıyamette Cağaloğlu'ndaki yayınevine gitmesi söz konusu olamazdı. "Kar dinerse, belki öğleden sonra" diye düşündü. Ayrıca dükkânı bırakmak için kalfanın da gelmesi gerekti. Bu karda karşidan kim bilir ne zaman gelirdi çocuk? Başını gazeteden kaldırıp tipiye. Boğaz kim bilir ne haldeydi? Köprü desen... Kar hiçbir dinme işareti vermiyordu. Mehmet bir çay daha koydu kendine. Katalitiğin tüpünü yeni değiştirdiğini hatırladı, sevindi. Deri döşemeli koltuğuna kuruldu. Yarım gözlüklerini tekrar burnunun ucuna indir-

¹ **Enderun:** Osmanlı döneminde devlet hizmetinin değişik kademelerinde görevlendirilecek kişilerin eğitildiği saray okuludur. Devşirme yöntemiyle özellikle Balkanlardan toplanan sağlıklı Hristiyan çocuklarından en zeki ve yetenekli olanlar, Müslüman ailelerin yanında, Türk dilini ve töresini öğrenmeleri için bir süre ikamet ettirilir, sonra Topkapı Sarayı'nda bulunan Enderun'a alınırlardı. Burada Kur'an, Arapça ve Farsça öğrenen gençler, yeteneklerine göre iktisat, sanat ve siyaset gibi çeşitli alanlarda eğitim alır, spor yaparlardı. Enderunlulardan çok sayıda asker, devlet adamı, bilim adamı ve sanatçı yetişmiştir.

di, yeniden okuma durumuna geçti ki birden kapı açıldı. İçeri rüzgâr, kar ve kardan adam Sedat daldı.

“Günaydın abi,” dedi Sedat paltosunu silkeleyerek.

“Günaydın,” dedi Mehmet, “silkeleme şunu içerde be!”

Kardan herif Sedat “Pardon abi,” deyip paltosunu üzerinden sıyrıldı, henüz açılmamış kitap balyalarının arasından askılığa doğru seğirtti. Nasıl gelebilmişti ki bu oğlan?

“Vapurlar çalışıyor mu?”

Sedat “Nerde abi!” dedi. “Taksim’e kadar çift katlıyla geldim. Köprü nah böyle; düğüm olmuş... Arapsaçı... Ordan taksiye bindim. Perişan oldum. Yediden beri yoldayım abi.” Bir çırpıda anlattı macerasını; saati sordu. “On buçuk,” dedi Mehmet; “Bak, çay var.”

Sedat elektrikli ocağın üzerinde fokurdayan çaydanlığa doğru hamle etti. Her Türk’ü mutlu eder çay haberleri.

“Cağaloğlu’na gidemezsin herhalde değil mi bugün?” Mehmet, gazeteden başını kaldırmadan yanıtladı onu, “Bilmiyorum. Sanmıyorum... Öğlene doğru ararım...”

“İki santim kar yağıyor, İstanbul felç!”

“Ne olacak bu memleketin hali, değil mi Sedatçığım?”

Sedat sıcacık taze çaydan bir koca yudum aldı. Mehmet abisinin demlediği çayı beğendi, gülümsedi. Demek ustası çay demlemeyi öğrenmişti. Bu iyiydi işte. Her sabah “Çay!” diye bağıracağına, bir zahmet çay demlemeyi öğrensindi Gazeteci-Yazar Mehmet Suveren Bey.

“Batmış abi bu memleket! Bitmişiz biz!” Aslında memleketin ahvalini filan düşündüğü yoktu oğlanın. Onun kafasında ne etsek de bugün erken tүйsek tilkileri dolaşıyordu.

“Bugün biraz erken kapatırız değil mi abi? Kimse düşmez zaten bu kara kışta.”

“Güneşli günlerde de düşmüyorlar zaten,” diye homurdandı Mehmet; “Biz de inek gibi yazıyoruz işte...”

Sedat katalitiğın başına çöktü. Gelmeseydi ne iyi olurdu. Buse’yi arardı. Belki buluşurlardı öğleden sonra; Mo-